

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 54/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej obchodnou spoločnosťou [REDACTED], [REDACTED], za ktorú koná konateľka a advokátka [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 140/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. januára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 140/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C/102/2011 z 27. októbra 2014 bolo rozhodnuté v právnej veci sťažovateľky o zamietnutí jej žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia a o vzájomnom návrhu žalovaného o vydanie bezdôvodného obohatenia spolu s príslušenstvom a súčasne bola sťažovateľka zaviazaná k zaplateniu istiny vo výške 7 644,39 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 25. júna 2012 do zaplatenia. Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 7 C/102/2011 z 27. októbra 2014 podala sťažovateľka na krajskom súde (cestou okresného súdu) odvolanie, o ktorom nebolo do času podania sťažnosti ústavnému súdu právoplatne rozhodnuté, a to aj napriek tomu, že sťažovateľka využila ako účinný prostriedok nápravy sťažnosť podanú predsedovi súdu. Podpredseda krajského súdu vo svojom písomnom vyjadrení sp. zn. Spr. 2244/17 zo 14. novembra 2017 pripustil existenciu prietáhov v odvolacom konaní a za ich vznik sa sťažovateľke ospravedlnil. V ostatnom podala sťažovateľka sťažnosť ústavnému súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti podanej ústavnému súdu po prehľade úkonov v odvolacom konaní zhodnotila, že *„... od posledného procesného úkonu v tomto konaní, t. j. podania Žalovaného - Vyjadrenie k odvolaniu resp. oboznámenia sa s jeho obsahom, doposiaľ uplynulo odo dňa 02.01.2015 resp. 05.02.2015 viac ako 2 a pol roka, pričom od samotného odvolania zo dňa 21.11.2014, resp. jeho doručenia prvostupňovému súdu do dnešného dňa uplynuli už takmer 3 roky“*. Zároveň poukázala aj na to, že existenciu prietáhov v odvolacom konaní pripustil aj samotný krajský súd vo svojom písomnom vyjadrení sp. zn. Spr. 2244/17 zo 14. novembra 2017.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2Co140/2015 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Bratislave sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2Co140/2015 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3.000,-EUR (slovom tritisíc euro), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] náhradu trov konania...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach,

na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu podanej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka napáda postup krajského súdu v napadnutom konaní z dôvodu, že krajský súd nerozhodol o jej podanom odvolaní do času podania sťažnosti ústavnému súdu, a to ani po využití účinného prostriedku nápravy, ktorým bolo podanie sťažnosti na prietahy predsedovi krajského súdu.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označený právny prostriedok, ktorý má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj

so základným právom na konanie bez zbytočných prietáhov (IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „*Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...*“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „*Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.*“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Zo zistení ústavného súdu je zrejmé, že sťažovateľka podala sťažnosť na prietahy ako účinný prostriedok nápravy predsedovi krajského súdu 31. októbra 2017. Podpredseda krajského súdu vybavil podanú sťažnosť na prietahy, o čom písomne informoval

sťažovateľku listom sp. zn. Spr. 2244/17 zo 14. novembra 2017. Sťažovateľka doručila sťažnosť ústavnému súdu 18. januára 2018. Podanie ústavnej sťažnosti v krátkom čase po podaní sťažnosti predsedovi súdu je len formálnym využitím tohto účinného prostriedku nápravy a nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti napadnutému všeobecnému súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený svojou nečinnosťou (IV. ÚS 74/05, IV. ÚS 48/06, II. ÚS 101/06, I. ÚS 233/08). Na to, aby sťažnosť mohla priniesť efektívny účinok, ústavný súd považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd zastáva názor, že hoci sťažovateľka podala predtým než sa obrátila na ústavný súd sťažnosť podľa zákona o súdoch, neposkytla krajskému súdu dostatočne primeraný čas na uskutočnenie nápravy v napadnutom konaní, a preto tento postup sťažovateľky podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nemožno považovať za efektívny postup, ktorý by predstavoval splnenie podmienky prípustnosti sťažnosti podľa označeného ustanovenia zákona o ústavnom súde. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola podaná predčasne, a to v čase, keď ešte nebolo možné dospieť k záveru, že by vyčerpanie právneho prostriedku nápravy, ktorý zákon sťažovateľke na ochranu jej označených základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorého je oprávnená podľa osobitných predpisov, bolo bezúspešné a neprinieslo ňou sledovaný cieľ. Táto skutočnosť je dôvodom odmietnutia podanej sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Nad rámec uvedeného ústavný súd ešte poukazuje na to, že vo svojej judikatúre z ostatného obdobia aj vzhľadom na aktuálnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ištván, Ištvánová proti Slovenskej republike, Bednár proti Slovenskej republike, Klinovská proti Slovenskej republike) na požiadavke využitia prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy dotknutého súdu v zásade už netrvá, ale len v prípadoch, keď dĺžka napadnutého konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu je už *prima facie* zjavne neprimeraná (IV. ÚS 26/2012, IV. ÚS 93/2012, II. ÚS 391/2014, II. ÚS 783/2016, II. ÚS 570/2016), čo však v konkrétnych okolnostiach o veci sťažovateľky nemožno bez ďalšieho tvrdiť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prieťahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2018